

Könsneutralt språk i Finland – finska

Salli Kankaanpää

Finskan saknar grammatiskt genus och har endast könsneutrala personpronomen. Trots det har finska språkvetare haft orsak att ta ställning till så kallad generisk maskulinitet och icke-könsneutrala titlar. Detta arbete inleddes på allvar på 1990-talet (t.ex. Tiililä 1994) och pågår fortfarande (t.ex. Engelberg 2018, Tiililä 2020, 2023). Jag inleder denna artikel med att beskriva hur kön framgår i finska språket. Sedan lyfter jag fram exempel på förändringar i språkbruket och i lagstiftningen och presenterar det arbete som gjorts inom språkvården (t.ex. Finska språknämnden 2007b) och inom ordboksarbetet i redaktionen för Kielitoimiston sanakirja (ordbok över modern finska).

Hur framgår kön i finskan?

Grammatiskt sett är finskan ett könsneutralt språk. Finskan har en rik morfologi med hundratals böjningsformer men har däremot aldrig haft grammatiskt genus.

Alla personpronomen i finskan är och har alltid varit könsneutrala. Personpronomenet *hän* i tredje person singularis används oberoende av den åsyftade personens kön. Detsamma gäller demonstrativpronomenet *se* (tredje person singularis) som i skriftspråk syftar på djur och ting men som i informellt tal-språk också kan syfta på personer.

En grammatisk markering av kön existerar dock i viss mån i avledningarna eftersom finskan har några feminina avledningsmorfem.

Kön framträder också på flera sätt i finskans ordförråd. Dessutom finns det flera könsaspekter som anknyter till för- och efternamn.

Feminina avledningsmorfem

I finskan är det vanligt att ord bildas genom avledning, och nya substantiv kan bildas med cirka sjuttio olika avledningsmorfem (VISK 174 §). Finskan har också ett antal feminina avledningsmorfem, men maskulina motsvarigheter finns däremot inte. De flesta feminina avledningsmorfemen används numera endast sällan och i vissa ord.

Den största gruppen av feminina avledningarna utgörs av typen *-tar* eller *-tär*. Det finns cirka fyrtio avledningarna av denna typ i den nyaste utgåvan (2024) av *Kielitoimiston sanakirja* (ordbok över modern finska).

Avledningsmorfemet *-tar* har uppstått ur ordet *tytär* ('dotter'). Suffixet tillfogas den (svaga) vokalstammen för ett ord. Denna avledningstyp härstammar från de östfinska dialekterna. (VISK 192–193 §.) På 1800-talet bildades rikligt med avledningar på *-tar* i skriftspråket. Tidningarna *Suometar* och *Päivätär* (*Suomi* 'Finland', *päivä* 'dag') grundades också under denna tid och Lönnrots verk som byggde på de folkdikter han samlat in fick namnet *Kanteletar*. I skriftspråket uppstod flera nya yrkesbeteckningar för kvinnor som bildades med hjälp av ändelsen *-tar*, till exempel *tarjoilijatar* ('servitris'), *myyjätär* ('försäljerska') och *opettajatar* ('lärarinna'). (Paikkala 2004.)

Utöver yrke kan ändelsen *-tar* också användas för att tillskriva en kvinna den egenskap som stamordet uttrycker, som exempelvis orden *perijätär* ('arvtagerska'), *sankaritar* ('hjältinna') och *ystävätär* ('väninna'). I vissa avledningar anger suffixet *-tar* att det handlar om en maka till någon med en viss yrkestitel eller rang, såsom *kenraalitar* ('generalska') och *maaberratar* ('landshövdingfru') jämfört med de manliga *kenraali* ('general') och *maaberra* ('landshövding'). Om det är fråga om en titel som går i arv kan ändelsen *-tar* signalera att det handlar om maken till den som bär titeln eller om en kvinnlig bärare av titeln (jämför *kreivitär* 'grevinna' och *kuningatar* 'drottning' med *kreivi* 'greve' och *kuningas* 'kung'). Ändelsen *-tar* kan också tillfogas icke-personbetecknande substantiv: *kaunotar* ('skönhet'), *onnetar* ('Fru Fortuna'). Det finns inga motsvarande könsneutrala eller maskulina uttryck för dessa.

Stamordet för en avledning med ändelsen *-tar* kan också vara ett ortnamn. I sådana fall avser avledningen en kvinnlig invånare (*tanskatar* 'danska', *pariisitar* 'parisiska'). Könsneutrala motsvarigheter till dessa bildas med ändelsen *-lainen* eller *-läinen*, till exempel *tanskalainen* ('dansk, person från Danmark') och *pariisilainen* ('parisare, person från Paris'). (VISK 192–193 §.)

Ord som bildas med *-tar* används numera endast sällan, men till exempel för den kvinnliga motsvarigheten till en kung är *kuningatar* ('drottning') fortfarande det enda alternativet. Yrkestitlar inom scenkonsten, såsom *näyttelijätär* ('skådespelerska'), *laulajatar* ('sångerska') och *tanssijatar* ('dansös'), används också i viss mån fortfarande. Detsamma gäller substantiv som *kaunotar* ('skönhet'), *sankaritar* ('hjältinna') och *ystävätär* ('väninna'). Avledningar som bildas med *-tar* används också i viss mån i sportspråket (*juoksijatar* 'löperska', *voittajatar* 'segrarinna'). (VISK 192–193 §.) I den finländska nationalsporten boboll utgörs namnet på flera damlag av avledningar med suffixet *-tar* i plural, och dessa har ofta skapats efter namnet eller en del av namnet på motsvarande herrlag (till exempel *Mailattaret*, *Jussittaret*, *Kirittäret* av *Vaasan Maila*, *Seinäjoen Maila-Jussit*, *Jyväskylän Kiri*). Denna avledningstyp är fortfarande produktiv.

Förutom avledningar på *-tar* finns det i finskan också feminina ord med främmande ursprung som slutar på *-ska* eller *-skä*, *-nna*, *-ssa* och *-ienne*. Dessa används främst som en benämning för maken till någon som bär en viss titel eller har ett visst yrke, men även för en kvinnlig bärare av en titel. Dessa benämningar är sällsynta och ålderdomliga. Sådana är exempelvis *tohtorska* ('doktorsfru'), *tohtorinna* ('doktorsfru'), *Virtaska* ('Virtanens fru'), *keisarinna* ('kejsarinna'), *diakonissa* ('diakonissa') och *prinsessa* ('prinsessa'). (VISK 194 §.)

Kön i finskans ordförråd

I finskan finns det rikligt med substantiv som syftar antingen på kvinnor eller män. Många av dessa, men inte alla, har också könsneutrala motsvarigheter.

Feminint	Maskulint	Könsneutralt
<i>nainen</i> 'kvinna'	<i>mies</i> 'man'	<i>ihminen</i> 'människa'
<i>sisko</i> 'syster'	<i>veli</i> 'bror'	<i>sisarus</i> 'syskon'
<i>äiti</i> 'mor'	<i>isä</i> 'far'	<i>vanhempi</i> 'förälder'
<i>vaimo</i> 'hustru, fru'	<i>mies</i> 'man, make'	<i>puoliso</i> 'maka eller make, partner'
<i>emäntä</i> 'husmor, värdinna'	<i>isäntä</i> 'husbonde, värd'	–
<i>täti</i> 'faster, moster'	<i>setä</i> 'farbror'	–
	<i>eno</i> 'morbror'	

Det är också möjligt att uttrycka att referenten är feminin genom att bilda en sammansättning där ett led uttrycker kön, exempelvis med förled som *nais-* ('kvinno-, kvinnlig') eller *tyttö-* ('flick-') eller med huvudled som *-nainen* ('-kvinna'), *-sisar* ('-syster') eller motsvarande (VISK 194 §). Att referenten är maskulin går att uttrycka på motsvarande sätt.

Ord som slutar på *mies* ('man') har använts och används fortfarande allmänt om både män och kvinnor. För finskan handlar det ofta om att ordet *mies* ingår i många ord och uttryck som också kan syfta på kvinnor. Exempel på sådana ord och uttryck:

marjamies (bär+man) 'bärplockare'
lähteä yhtenä miehenä (gå+som+en man, 'gå tillsammans')
miestyövuosi (man+arbete+år) 'årsverke'
asiamies 'ombudsman'
esimies 'förman'
virkamies 'tjänsteman'

Mansnamn och kvinnonamn

De flesta finska förnamn har av hävd etablerats antingen som mansnamn eller som kvinnonamn. Också enligt lagen om för- och efternamn, som trädde i kraft 2019, ska ett förnamn vara etablerat för namnbärarens kön. En bedömning av huruvida ett visst namn etablerats som mansnamn eller kvinnonamn, eller för bägge könen, kan göras utifrån uppgifter i befolkningsregistret. En sökande kan få ett förnamn godkänt om minst fem levande personer av samma kön som den sökande bär namnet, även om namnet ännu inte etablerats för den sökandes kön. (Paikkala 2019.)

Som jag tidigare nämnde har det feminina suffixet *-tar* sin bakgrund i ordet *tytär* ('dotter'). I östra Finland har kvinnans släkttillhörighet av tradition markerats med ett namn med suffixet *-tar* som bildats utifrån faderns släktnamn. Kvinnan behöll det namnet också efter att hon ingått ett äktenskap. Om fadern bar släktnamnet *Karttunen* kunde dottern få namnet *Kartutar*. Namn på *-tar* var vanligast i Savolax på 1600-talet och i början av 1700-talet, och bruket av dem avtog i början av 1800-talet och de ersattes i stället med faderns släktnamn. Kvinnor på landsbygden började använda sina makars namn först i slutet av 1800-talet, och äldre kvinnor kunde ännu i början av 1900-talet bära ett namn med koppling till sin egen släkt. (Paikkala 2004, Saarnisto 2020.)

I den första släktnamnslagen som trädde i kraft år 1921 hade en kvinna rätt att ta sin mans släktnamn, men det var inte obligatoriskt. Obligatoriskt blev det i och med äktenskapslagen år 1930. Från och med år 1986 har kvinnor åter kunnat bära sitt eget släktnamn även efter att de ingått äktenskap. (Saarnisto 2020.) Lagen om för- och efternamn från år 2019 är mer jämställd än tidigare lagar i och med att utgångspunkten är att båda makarna vid ingången av ett äktenskap behåller sina efternamn om de inte kommer överens om annat. (Paikkala 2019.)

Finska språkvården och samhällets strävan mot könsneutralitet

Könsmarkerande uttryck diskuterades i språkvårdslitteraturen redan i början av 1990-talet. Ända sedan dess har de finska språkvårdarna rekommenderat att könsmarkerade yrkestitlar ska ersättas med könsneutrala motsvarigheter. Finska språknämndens ställningstagande 2007 utgjorde ett avgörande steg i den riktningen. I arbetet med ordboken *Kielitoimiston sanakirja* följer redaktörerna utvecklingen mot ett könsneutralt språk, och ordboksartiklarna uppdateras i enlighet med det faktiska språkbruket. Införandet av EU:s lönetransparensdirektiv år 2026 för med sig mer omfattande lagstiftning om könsneutrala yrkesbenämningar.

Attityderna till ord med feminina avledningsmorfem

Redan i början av 1900-talet tog man ställning till suffixet *-tar* och andra feminina avledningsmorfem. Enligt Taru Kolehmainen (2007) som utrett frågan pågick i tidskriften *Virittäjä* en diskussion år 1902 som hade fått sin början genom en artikel om de många olika betydelser suffixet *-tar* kan ha. I vissa yrken hade yrkestitlarna i praktiken redan blivit könsneutrala när kvinnorna själva slutade använda det feminina suffixet *-tar*. Till exempel yrkestiteln *opettajatar* ('lärarinna') blev *opettaja* ('lärare'). Tidskriftens redaktion ansåg att diskussionen gav uttryck för en allmänt rådande uppfattning bland kvinnorna. Därför föreslog redaktionen att man inte längre skulle använda yrkestitlar med feminina suffix om kvinnliga yrkes- och tjänsteutövare, utan i stället skulle man använda samma benämningar som används för män. Dessutom konstaterade redaktionen att bruket av hederstitlar med de från svenskan inlånade ändelserna *-ska* och *-inna* skulle upphöra. (Kolehmainen 2007.)

Ett annorlunda ställningstagande till suffixet *-tar* står Knut Cannelin för i sin språkriktighetshandbok som utkom 1916. Han rekommenderar användningen av det feminina suffixet i yrkestitlar och befattningsbenämningar. Han motiverade sin rekommendation med att suffixet är tydligt eftersom det signalerar om personen är en kvinna eller en man. Han ansåg också att suffixet *-tar* var allmänt samt att det "kändes trevligare" än ord som börjar på *nais-* ('kvinno-', 'kvinnlig'), som *naishallitsija* ('kvinnlig regent') och *naishieroja* ('kvinnlig massör'). (Kolehmainen 2007.)

E. A. Saarimaa rekommenderade för sin del i sina språkriktighetshandböcker (1930, 1947), som fick stor auktoritet, att suffixet *-tar* inte skulle användas i lika stor utsträckning som motsvarande avledningar i främmande språk. Han ansåg att till exempel orden *sairaanhoitaja* ('sjukskötare') och *osastonhoitaja* ('avdelningsföreståndare') kunde användas också om kvinnor. För tydlighetens skull kunde man också, enligt Saarimaa, vid behov använda suffixet till exempel om det på en läroinrättning fanns både en *johtaja* ('direktör') och en *johtajatar* ('direktis'). Därtill ansåg Saarimaa att till exempel följande yrkesbenämningar var vedertagna: *laulajatar* ('sångerska'), *näyttelijätär* ('skådespelerska'), *ompeijatar* ('sömmerska') och *tanssijatar* ('dansös'). Möjligen fanns det också ett behov av benämningarna *keittäjätär* ('kokerska'), *myyjätär* ('försäljerska') och *tarjoilijatar* ('servitris'). Hederstitlar försedda med suffixet *-tar* var enligt Saarimaa lämpliga endast för högtstående titlar som till exempel *kenraalitar* ('generalska') och *piispatar* ('biskopinna'). Han ansåg att lånorden *kapteenska* ('kaptenska') och *tohtorinna* ('doktorinna') borde avskaffas (med undantag av *keisarinna* 'kejsarinna'). I

praktiken levde ändå den här typen av titlar för makar kvar länge efter detta. (Kolehmainen 2007.)

I de språkriktighetshandböcker som utkom senare under 1900-talet förstärktes rekommendationerna om att minska användningen av suffixet *-tar*. Osmo Ikola konstaterade i sin språkriktighetshandbok, som utkom 1968, att man i finskan traditionellt inte har signalerat kön morfologiskt, och han rekommenderade att man inte skulle ta modell från främmande språk och därmed öka användningen av suffixet i onödan. Till exempel kunde ordet *ystävä* ('vän'), enligt Ikola, mycket väl användas om såväl en kvinnlig som en manlig vän. Om tydligheten så krävde rekommenderade han att kön hellre skulle uttryckas genom förleden i en sammansättning än med en avledning (till exempel *tyttöystävä* 'flickvän' hellre än *ystävätär* 'väninna'). I Terho Itkonens språkriktighetsbok, som utkom 1982, angavs redan flera yrkestitlar som slutade på *-tar* som föråldrade (till exempel *tarjoilijatar* 'servitris', *opettajatar* 'lärarinna' och *ompelijatar* 'sömmerska'). Endast ett fåtal sådana titlar inom konstbranschen ansågs vara vedertagna för kvinnliga konstnärer, som till exempel *laulajatar* ('sångerska') och *tanussijatar* ('dansös').

Kolehmainen konstaterar att ändringarna i språkriktighetsböckernas rekommendationer om användningen av suffixet *-tar* och andra feminina avledningsmorfem visar att det skett en förändring i en mer neutral riktning. I slutet av 1990-talet användes avledningar med *-tar* inte längre som neutrala yrkesbenämningar. Ändelsen hade också fallit ur bruk i benämningar för makar med några få undantag. (Kolehmainen 2007.)

Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män 1986

År 1986 trädde en lag om jämställdhet mellan kvinnor och män i kraft i Finland. Syftet med lagen var att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, framför allt i arbetslivet: "Denna lag har till ändamål att hindra diskriminering på grund av kön och främja jämställdheten mellan kvinnor och män samt att i detta syfte förbättra kvinnans ställning i synnerhet i arbetslivet." (Jämställdhetslagen 1986a.) I samband med revideringen av lagen 2014 utvidgades syftet till att också förhindra diskriminering på grund av könsidentitet: "Lagen syftar också till att förebygga diskriminering på grund av könsidentitet eller könsuttryck." (Jämställdhetslagen 1986b.)

Jämställdhetslagen innehöll inget direkt ställningstagande till könsutpekan- de eller könsneutralt språkbruk. I lagen användes däremot redan 1986 termen *tasa-arvoaltuutettu* ('jämställdhetsombud') i stället för den tidigare termen *tasa-arvoasiamies* ('jämställdhetsombudsmannen'), där ordet *mies* ('man') ingick.

Europarådets rekommendation 1990

År 1990, det vill säga fyra år efter att lagen om jämställdhet stiftades, gav Europarådet en rekommendation om att avskaffa sexistiskt språkbruk (Europarådet 1990). Enligt rekommendationen ska medlemsstaterna främja ett språkbruk som är förenligt med principen om jämställdhet mellan män och kvinnor genom att vidta olika åtgärder. Det handlar om åtgärder genom vilka ett icke-sexistiskt språkbruk som också beaktar kvinnors närvaro, ställning och roll i samhället främjas och genom vilka principen om jämställdhet mellan könen beaktas i den terminologi som används i lagstiftning samt inom offentlig förvaltning och utbildning. Och därtill ska medierna uppmanas att använda ett icke-sexistiskt språk.

Denna rekommendation beaktades också inom den finska språkvården när forskare och språkvårdare i början av 1990-talet tog ställning till generisk maskulinitet i Finland och i finskan. Särskild uppmärksamhet fästes vid uttryck med *mies* 'man' som användes för att syfta också på kvinnor. Mila Engelberg forskade i ämnet i sin magisteravhandling 1992 och visade att ord som slutar på *mies* inte hade fått en neutral innebörd i finskan. Språkvårdaren Ulla Tiililä skrev om ämnet i tidskriften *Kielikello* 1994 och hänvisade i sin artikel både till Engelbergs avhandling och till Europarådets rekommendation att avskaffa sexistiskt språkbruk.

Tiililä (1994) granskar i sin artikel språkvårdens principer i relation till uttryck som slutar på *mies* och konstaterar att man måste skilja mellan allmänna principer och deras tillämpning i praktiken. Enligt henne har principen inom språkvården varit att minska användningen av ord som slutar på *mies* genom att rekommendera alternativa uttryck när sådana finns. Enligt Tiililä har ord som slutar på *mies* undvikits även utan språkvårdens medverkan när nya tjänstebeteckningar har tagits fram. Som ett exempel på detta nämner hon den nya könsneutrala tjänstebeteckningen *työsuojeluvaltuutettu* ('arbetarskyddsfullmäktig', jämför med *luottamusmies* 'förtroendeman'). Tiililä påpekar dock att bristen på alternativa och naturliga könsneutrala uttryck påverkar enskilda rekommendationer från språkvården och därigenom mer allmänna ställningstaganden. I praktiken har det varit svårt att ta fram könsneutrala alternativ till uttryck som slutar på *mies*, vilket har utgjort ett hinder för att ersätta dem. Inom den finska språkvården har det exempelvis inte ansetts vara önskvärt att mekaniskt byta ut *mies* mot *henkilö* ('person') i yrkesbeteckningar eftersom ordet *henkilö* har ansetts vara konstlat. Tiililä påpekar å andra sidan att man vänjer sig vid nybildningar snabbt, och som ett exempel nämner hon *henkilötyövuosi* ('årsverke') som har ersatt det tidigare begreppet *miestyövuosi* ('manår').

I början av 2000-talet presenterade myndighetsspråkvårdaren Jussi Kallio

könsneutrala alternativ för ett flertal tjänstebeteckningar som slutar på *mies*. Bland dessa fanns också *eduskunnan puhemies* ('riksdagens talman') som har en naturlig motsvarighet i *pubeenjohtaja* ('ordförande'). Enligt Kallio hade språkvården åtminstone sedan mitten av 1990-talet förhållit sig synnerligen positiv till varje försök att ta fram ett köns neutralt alternativ till det könsmarkerande uttrycket. Han konstaterar också att språkvårdarna inte bestämmer om beteckningarna på egen hand, utan för att åstadkomma ändringar behövs också ett brett stöd från språkbrukarna i allmänhet och i synnerhet makthavarna.

Utlåtande från finska språknämnden 2007

Finska språknämnden kom våren 2007 med ett utlåtande som utgjorde en avgörande vändning i främjandet av köns neutralt språkbruk. Initiativet till frågan kom till språknämnden via forskarna Mila Engelberg och Kaisa Karppinen som bad språknämnden att ta ställning till sexistiska uttryck och språkdrag i finskan och i stället ta fram könsneutrala alternativ till dem. De bad språknämnden att ta ställning till framför allt tre språkdrag: 1) så kallad generisk maskulinitet (*lakimies* 'lagman', *uskottu mies* 'betrodd man'); 2) könsmarkerade yrkestitlar (*aulaemäntä* 'receptionist' reception+värdinna, *puhemies* 'talman', *turvamies* 'säkerhetsman') och 3) osymmetriskt utpekande av kön i personbenämningar (*naislääkäri* 'kvinnlig läkare' – *lääkäri* 'läkare', användningen av tjej som förminskande uttryck för kvinnor). (Finska språknämnden 2007a.)

Språknämnden ansåg att det är viktigt att främja ett köns neutralt språkbruk. Samtidigt påminde nämnden om att den också tidigare hade rekommenderat mer neutrala benämningar i stället för könsbestämda yrkestitlar och tjänstebeteckningar, och att det i ordboksarbetet hade fästs vikt vid formuleringen av definitionerna och exemplen. Dessutom lyfte nämnden fram att tidskriften *Kielikello* tidigare hade behandlat den språkliga jämställdheten mellan könen. Nämnden konstaterade liksom tidigare att sexistiska uttryck och språkliga drag inte kan rensas ut ur språket med endast språkvårdens hjälp utan att det också behövs samarbete med bland annat lagstiftar, pressen och ordboksredaktörer. (Finska språknämnden 2007a.)

Finska språknämndens rekommendation "Främjande av köns neutralt språk" gavs 2007 (Finska språknämnden 2007b). Nämnden hänvisade i rekommendationen till Europarådets (1990) rekommendation om att avskaffa sexistiskt språkbruk och gav till exempel följande rekommendationer:

- I nya titlar ska endast könsneutrala uttryck användas.
- Etablerade icke-könsneutrala titlar bör vid behov ersättas med könsneutrala.

- Speciell hänsyn måste tas till termer och ordval i språket i lagar och offentlig förvaltning.
- Icke-könsneutrala titlar bör bytas ut mot könsneutrala när det görs innehållsliga revideringar av lagstiftningen.
- I medierna bör kön nämnas bara när det är relevant för sammanhanget.

Språknämnden ansåg att det inte var nödvändigt att ingripa mot sådana etablerade uttryck som *lähteä yhtenä miehenä* (gå+som+en man, 'gå tillsammans'), utan antog att de lever i språkbruket en tid och förändras eller försvinner så småningom. Nämnden ansåg att man i vardagligt språkbruk också fortsättningsvis kan använd ord som slutar på *-mies* '-man' (t.ex. *säbkömies* el+man 'elmontör'), även om de officiella benämningarna är könsneutrala (*säbköäsen-taja* 'elmontör').

Handbok om inkluderande språk av Europeiska unionens råd 2018

Handboken *Inkluderande kommunikation vid generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd*, som utarbetades av Europeiska unionens råd 2018, ger också anvisningar för könsneutralt språkbruk. Anvisningarna är språkspecifika, och den finskspråkiga handboken rekommenderar bruk av könsneutrala tjänstebeteckningar och yrkesbeteckningar. Till exempel ordet *virkamies* ('tjänsteman') kan ersättas med ordet *viranhaltija* ('tjänsteinnehavare') eller *virkaailija* ('kontorist'), ordet *tiedemies* ('vetenskapsman') kan ersättas med *tutkija* ('forskare') och ordet *lakimies* ('lagman') kan ersättas med *juristi* ('jurist'). Rekommendationerna i handboken tillämpas dock inte i EU-lagstiftningen, utan de riktar sig mot mer inofficiellt språkbruk inom rådet, såsom personalmeddelanden, platsannonser och webbsidor. Beteckningarna *pubemies* ('talman') och *valtionpäämies* ('statschef, statsöverhuvud', stat+huvud+man) används alltså fortsättningsvis i EU-rättsakter, men i mer inofficiella texter går det att använda ord som *puheenjohtaja* ('ordförande') och *valtionjohtaja* ('statsledare') eller *valtionpää* ('statsöverhuvud'). I handboken godkänns alltså bruket av båda typerna av beteckningar. EU-språkvårdaren Aino Piehl (2018), som presenterade handboken i tidskriften *Kielikello*, tror att man på detta sätt så småningom vänjer sig vid den nya typen av beteckningar och att dessa med tiden eventuellt också kan införlivas i lagstiftningen. (Piehl 2018.)

Aktörer som har frångått könsmarkerande titlar

Utlåtandet från finska språknämnden 2007 utgjorde ett starkt stöd för strävan efter ett mer könsneutralt språk. En bidragande faktor var den publicitet ställ-

ningstagandet fick. Det fick stor uppmärksamhet genast efter publiceringen och på nytt tio år senare. År 2017 eller strax efter det ersatte många aktörer i Finland både inom den offentliga och den privata sektorn icke-könsneutrala titlar och termer med könsneutrala alternativ. Till exempel Folkpensionsanstalten ersatte 2017 *lakimies* ('lagman') med *juristi* ('jurist'), och public service-bolaget Yle (Rundradion) ersatte *yleisöasiames* ('publikombud' publik+sak+man) med *vuorovaikutuspäällikkö* ('publikombud').

Strävan efter ett könsneutralt språk har blivit starkare även i medierna. *Aamulehti*, som är en av Finlands största tidningar, fattade ett beslut om att använda könsneutrala titlar i nyhetstexter 2017 och även gav ut en lista över könsneutrala titlar 2018. I listan ingick också titeln *eduskunnan puhemies* ('riksdagens talman') och den könsneutrala motsvarigheten *puheenjohtaja* ('ordförande').

Nättjänsten Duunitori (privat arbetsförmedling på nätet) gav 2019 ut en lista över könsneutrala titlar som hade utarbetats i samarbete med Institutet för de inhemska språken. Listan innehöll minst ett könsneutralt alternativ till över hundra könsbestämda yrkesbeteckningar.

Denna utveckling har fortsatt i samma riktning men relativt långsamt; oftast har ändringarna skett ett ord åt gången. Till exempel i Finlands lagstiftning ersattes titeln *potilasasiamies* ('patientombudsman'), som använts sedan 1992, med den könsneutrala termen *potilasasiavastaava* ('patientombud') när lagen reviderades 2023. Forststyrelsen tog år 2023 ett beslut om att ersätta termen *jokamiehenoikeus* ('allmansrätten') med det könsneutrala alternativet *jokaisenoikeus*, där det könsneutrala ordet *jokainen* ('var och en') används i stället för ordet *mies* ('man').

Vissa föreningar som har varit verksamma länge har också ändrat sina namn till könsneutrala. Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry införde namnet Juristiliitto – Juristförbundet i sin interna och externa kommunikation år 2022. Förbundet motiverade ändringen med att namnet är mer modernt och jämställt. Förbundet behöll ändå Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry som sitt officiella namn eftersom ett officiellt namnbyte inte fick tillräckligt med understöd när man röstade om saken. Förbundet har inte heller som mål att beteckningen *lakimies* ('lagman') ska slopas, utan tvärtom talar förbundet för att både beteckningen *juristi* och *lakimies* ska få ett starkare skydd i lagen. (Juristiliitto 2022.) Suomen Sanomalehtimiesten Liitto – Finlands Journalistförbund, som grundades 1921, ersatte sitt ursprungliga namn med det könsneutrala Journalistiliitto redan år 1992 (Journalistiliitto 2025).

Anvisningar och utbildningsmaterial om könsmedveten kommunikation

Institutet för hälsa och välfärd tillsatte 2019–2021 ett projekt som tog fram anvisningar och utbildningsmaterial om könsmedveten kommunikation. Anvisningarna utarbetades i samarbete med Institutet för de inhemska språken. I anvisningarna beaktades förutom jämställdhet mellan kvinnor och män även köns mångfald. Anvisningarna innebär i korthet följande (Institutet för hälsa och välfärd 2021):

- Att lyfta fram kön i text är ett val. Formuleringarna ska övervägas från fall till fall.
- Titlar som slutar på *man* och andra könsbestämda yrkestitlar ska undvikas.
- Uttryck som *bägge könen* eller *det motsatta könet* ska inte användas.
- Köns mångfalden ska beaktas.
- Titlar ska behandlas symmetriskt. En titel ska inte preciseras som kvinnlig om inte manlig används på motsvarande sätt, till exempel *kvinnlig läkare* och *manlig läkare*.

Regeringsprogrammet och Språkinstitutets resultatavtal

I den nuvarande regeringens regeringsprogram ingår skrivningar om främjande av jämställdheten såväl i arbetslivet som i samhället i övrigt (Regeringsprogrammet 2023). Skrivningarna tillämpas bland annat genom att de beaktas i de omställningsförhandlingar som förs på statliga myndigheter.

Även Institutet för de inhemska språken har ett avsnitt om könsneutralitet och jämställdhet i sitt nuvarande resultatavtal (2024–2027). I resultatavtalet betonas institutet att ett sakligt, klart och begripligt språk som samtidigt är köns-sensitivt främjar jämställdhet. På institutet betraktas främjandet av ett jämställt språk som en naturlig del i arbetet med att utveckla myndigheternas språkbruk. Även i Finlands förvaltningslag (2003) ingår ett krav på gott språkbruk som innebär att myndigheterna måste använda ett sakligt, klart och begripligt språk. Utifrån sin analys konstaterar Tiililä (2003) att ett sådant språk också gynnar jämställdheten.

Enligt resultatavtalet syns mångfald och jämställdhet också i ordboksarbetet på *Kielitoimiston sanakirja*.

Ordboken *Kielitoimiston sanakirja* och könsneutralitet

Kielitoimiston sanakirja (ordbok över modern finska) är både deskriptiv och preskriptiv, och den uppdateras enligt det rådande språkbruket. Detta gäller

också könsneutralitet (Grönros 2007). I det dagliga arbetet med ordboksartiklarna avgör man från fall till fall hur jämställdhetssynen ska tillämpas. Ordboksredaktör Tarja Heinonen (2025) ger följande exempel:

Uppslagsord, förklaringar och exempel som innehåller orden *tyttö* ('flicka'), *poika* ('pojke'), *mies* ('man') går igenom och uppdateras när språkbruket så kräver. Till exempel har uppslagsordet *poliisihenkilö* ('polisperson') tagits in i ordboken som synonym till *poliisi* ('polis') och *poliisimies* ('polisman').

När termer och titlar ersätts med könsneutrala motsvarigheter i lagstiftningen tas de nya officiella termerna in i ordboken som uppslagsord. Vid nästa uppdatering av ordboken kommer hänsyn att tas till den nya lagen om patientombud och socialombud som trädde i kraft i början av 2024, vilket innebär att uppslagsordet *potilasasiamies* ('patientombudsman') ersätts av det könsneutrala *potilasasiavastaava* ('patientombudsperson').

Allmänspråkliga ord i ordboken uppdateras också när språkbruket förändras. Detta kan göras på olika sätt. Det viktigaste är beskrivningarna om hur ett ord används. Till exempel ersattes ett könsutpekande exempel i en ordboksartikel 2023. Det ursprungliga *pojan ryökäle* ('pojkllymmel') ersattes med det nya könsneutrala exemplet *Kuka ryökäle on syönyt keksipurkin tyhjäksi?* ('Vad är det för en lymmel som har ätit alla småkakor?').

Kön beaktas vid behov även i samband med andra slags ändringar i ordboken. Till exempel definierades ordet *aviomies* ('äкта man') tidigare som *naisen aviopuoliso* 'kvinnas make', men från och med 2016 definieras ordet som *miespuolinen aviopuoliso* 'manlig make' där ingen ställning tas till vilket kön den andra parten har.

Ordet förman i Kielitoimiston sanakirja

Den allmänt använda könsneutrala synonymen för ordet *esimies* ('förman, chef') är *esihenkilö* ('chef'), där ordet *henkilö* ('person') ersätter ordet *mies* ('man'). Ordet har dock både inom språkvården och mer allmänt ansetts vara något konstlat, och därför har även andra alternativ föreslagits för användning i olika kontexter. Exempelvis i ordlistan som nättjänsten Duunitori (2019) har publicerat finns följande alternativ till *esimies* vid sidan om *esihenkilö*: *läbijohdaja* ('närchef'), *tiiminvetäjä* ('gruppchef'), *päällikkö* ('chef'), *ryhmänjohtaja* ('gruppchef'), *ryhmänvetäjä* ('gruppchef'), *työnjohtaja* ('arbetsledare'), *johtaja* ('ledare').

I *Kielitoimiston sanakirja* publicerades ordet *esihenkilö* ('chef') på hösten 2021. Språkvårdarna hade sedan tidigare rekommenderat ordet *esihenkilö* i stället för *esimies*, och ordet hade blivit allt vanligare i språkbruket. Ordboksredaktörerna på *Kielitoimiston sanakirja* lade till exempel i november 2020

märke till att det statliga bolaget Haus började använda termen *esihenkilö* i stället för *esimies* i sin marknadsföring av kurser för statligt anställda. På redaktionerna på Finlands största dagstidning *Helsingin Sanomat* användes fortfarande titeln *esimies* våren 2021, men i september samma år hade titeln bytts ut mot *esihenkilö* ('chef'). (Heinonen 2025.)

Esihenkilö gjordes genast till det primära uppslagsordet i ordboken. Ordet *esimies* blev trots det kvar i ordboken, och orden ges som synonymer. Om ordet *esimies* försvinner ur det offentliga språkbruket kommer också ordens status som synonymer att uppdateras i ordboken. (Heinonen 2025.)

I och med att uppslagsordet *esihenkilö* blev det primära uppslagsordet ersattes ordet *esimies* också i cirka femtio förklaringar och exempel i andra ordboksartiklar i samband med att ordboken uppdaterades 2024, och ytterligare ändringar är att vänta. Nedan ges två exempel där *esimies* har bytts ut i förklaringarna i ordboksartiklarna för uppslagsorden *hankkiutua* och *ilmoitus*. (Heinonen 2025.)

Hankkiutua esimiehen suosioon. 'försöka vinna förmannens gunst' > Hankkiutua päällikön suosioon. 'försöka vinna chefs gunst'

Tehdä ilmoitus esimiehelle. 'avge rapport till förman' > Tehdä ilmoitus vääpelille. 'avge rapport till fältväbel'

Direktivet om lönetransparens och dess inverkan på Finlands lagstiftning

Språkvårdens rekommendationer är inte förpliktande även om de påverkar språkbruket. Däremot kommer det så kallade EU-direktivet om lönetransparens, som trädde i kraft i juni 2023, och nationell lagstiftning i enlighet med direktivet att påverka språkbruket inom arbetslivet på ett förpliktande sätt i framtiden.

Enligt direktivet ska arbetsgivare sörja för att platsannonser och tjänstebe-teckningar är könsneutrala och att rekryteringsprocesserna inte är diskriminerande. Direktivet är tillämpligt på arbetsgivare inom både den offentliga och den privata sektorn. Medlemsstaterna ska senast den 7 juni 2026 sätta i kraft de bestämmelser i lagar, förordningar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

I Finland tillsatte Social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp med upp-gift att bereda en regeringsproposition om det nationella genomförandet av direktivet om lönetransparens. Arbetsgruppen gav i maj 2025 ett förslag som omfattar många tillägg till lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (Ar-

betsgruppen 2025). I början av 2026 bad Social- och hälsovårdsministeriet om utlåtande om regeringens utkast till lagen (Utkast 2026). Målet var att regeringspropositionen skulle överlämnas till riksdagen våren 2026 och att ändringarna i lagen skulle träda i kraft i maj 2026, men projektet blir minst några veckor försenad.

Följande tillägg till 6 paragrafen i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män gäller tjänstebeteckningar (Utkast 2026): "För främjande av jämställdheten i arbetslivet ska arbetsgivarna med hänsyn till sina resurser och andra relevanta omständigheter [...] säkerställa att arbetsplatsannonser och befattningsbenämningarna i dem är könsneutrala."

Arbetsgruppen har under arbetets gång varit i kontakt med språkexperterna på Institutet för de inhemska språken, och institutets arbete med könsneutrala yrkestitlar nämns också i lagens motivering till ändringen av lagparagrafen: "Könsneutrala befattningsbenämningar är sådana som inte innehåller någon hänvisning till könet. Till exempel Institutet för de inhemska språken har gjort en genomgång av könsinriktade yrkesbenämningar och sammanställt förslag till könsneutrala alternativ." (Motivering 2026, s. 50.)

En stor del av de finskspråkiga yrkestitlarna är ursprungligen könsneutrala. Användningen av feminina ändelser i yrkesbeteckningar upphörde till stor del redan i början av 1900-talet, och ordet *mies* ersattes redan för flera årtionden sedan med ett könsneutralt ord i de flesta titlar. Språkvården och språkvårdarna har stött och stöder fortsättningsvis denna utveckling både principiellt och genom att bidra med förslag till nya könsneutrala alternativ. Det går trots allt att ta fram könsneutrala motsvarigheter till alla yrkestitlar. Exempelvis för yrkestiteln *palomies* ('brandman') var det till en början utmanande att ta fram en könsneutral motsvarighet, men arbetet resulterade i att titeln nu är *pelastaja* ('räddningsperson'). Även de listor som ges ut av olika aktörer, som dagstidningen *Aamulehti* och nättjänsten Duunitori, bidrar till att etablera fram könsneutrala alternativ.

Arbetet med att göra alla yrkesbeteckningar i det praktiska arbetslivet könsneutrala är ändå ingalunda färdigt, utan det finns fortfarande mycket att göra. I utkastet till lagen om jämställdhet nämns också arbetsgivarnas resurser och andra relevanta omständigheter som eventuellt beaktas i lagändringen. Om denna formulering förs in i lagen är det möjligt att vissa arbetsgivare använder till exempel begränsade resurser som en orsak att inte använda könsneutrala ord och uttryck i sina platsannonser eller tjänstebeteckningar.

Det är också viktigt att observera att direktivet endast gäller tjänstebeteckningar och yrkestitlar i arbetslivet. Det gäller alltså inte övriga termer i lagstiftningen. I praktiken betyder det att direktivet gäller exempelvis tjänstebe-

teckningen *neuvotteleva virkamies* ('konsultativ tjänsteman') men inte termen *virkamies* ('tjänsteman') eftersom det är en allmän term som hänvisar till alla statsanställda i tjänsteförhållande. Social- och hälsovårdsministeriets arbetsgrupp diskuterade också dylika termer, men dessa var inte inkluderade i arbetsgruppens förslag.

Alla termer och ord blir således inte könsneutrala omedelbart. Det återstår att se när tiden blir mogen till exempel för att ändra *eduskunnan puhemies* till *puheenjohtaja*, vilket språkvårdarna flera gånger har föreslagit utan resultat.

Summary

The Finnish language lacks grammatical gender and uses only gender-neutral personal pronouns. Nevertheless, Finnish linguists have found it necessary to address issues such as so-called generic masculinity and non-gender-neutral titles. This work began in earnest in the 1990s (e.g., Tiililä 1994) and continues today (e.g., Engelberg 2018, Tiililä 2020, 2023). The article first describes how gender is manifested in the Finnish language. It then highlights examples of changes in language use and legislation, and presents work carried out in language planning (e.g., by Finnish Language Board) and in dictionary development by the editorial team of *Kielitoimiston sanakirja* (Dictionary of Modern Finnish).

Referenser

Arbetsgruppen 2025 = Arbetsgruppens förslag om genomförandet av direktivet om lönetransparens (16.5.2025, på finska). (hämtat 1.10.2025). <https://valtioneuvosto.fi/documents/1271139/231157712/16.5.2025%20Ty%C3%B6ryhm%C3%A4n%20esitys%20palkka-avoimuusdirektiivin%20t%C3%A4yt%C3%A4nt%C3%B6%C3%B6npanemiseksi%2015.5.2025.pdf/0ccd434e-d8e8-35ad-70eb-7295e1d880b6/16.5.2025%20Ty%C3%B6ryhm%C3%A4n%20esitys%20palkka-avoimuusdirektiivin%20t%C3%A4yt%C3%A4nt%C3%B6%C3%B6npanemiseksi%2015.5.2025.pdf?t=1747382711518>.

Duunitori 2019: Duunitorin sukupuolineutraalit ammattinimikkeet. (hämtat 1.10.2025). <https://duunitori.fi/sukupuolineutraalit-ammattinimikkeet>.

- Engelberg, Mila, 2018: *Miehiä ja naisihmisiä. Suomen kielen seksismi ja sen purkaminen*. TANE-julkaisuja (2018) 18. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta 2018. [Män och kvinnomänniskor. Att dekonstruera sexismen i finskan. TANE-publikationer (2018) 18. Delegationen för jämställdhetsärenden 2018. Svenskt abstrakt.] (hämtat 1.10.2025). https://tane.fi/documents/1429808/1854322/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf/d7b558dc-74ed-4981-0b06-f890ff2973d5/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf.pdf.
- EU-direktivet om lönetransparens 2023 = Direktiv EU 2023/970 om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete genom insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer. (hämtat 1.10.2025). <https://eur-lex.europa.eu/SV/legal-content/summary/equal-pay-for-equal-work-or-work-of-equal-value-between-men-and-women-rules-on-pay-transparency.html>.
- Euroopan unionin neuvosto 2018: *Osallistava viestintä neuvoston pääsihteeristössä*. (hämtat 1.10.2025). https://www.consilium.europa.eu/media/35449/fi_brochure-inclusive-communication-in-the-gsc.pdf.
- Europarådet 1990: Recommendation No. R (90) 4 of the Committee of Ministers to member states on the elimination of sexism from language. (hämtat 1.10.2025). <https://rm.coe.int/1680505480>.
- Finska språknämnden 2007a: Aloite seksistisen kielen karsimiseksi. I: *Kielikello* 3/2007. <https://kielikello.fi/aloite-seksistisen-kielen-karsimiseksi/>.
- Finska språknämnden 2007b: Sukupuolineutraalin kielenkäytön edistäminen. [Främjande av könsneutralt språk, på finska.] (hämtat 1.10.2025). https://www.kotus.fi/ohjeet/suomen_kielen_lautakunnan_suosituksia/kannanotot/sukupuolineutraalin_kielenkayton_edistaminen.
- Förvaltningslag 2003 = Förvaltningslag 434/2003. <https://www.finlex.fi/sv/lag-stiftning/2003/434>.
- Grönros, Eija-Riitta, 2007: Mies ja nainen sanakirjassa. I: *Kielikello* 4/2007. <https://kielikello.fi/mies-ja-nainen-sanakirjassa/>.
- Heinonen, Tarja, 2025: Kysymyksiä ja vastauksia. (Opublicerat manuskript.)
- Institutet för hälsa och välfärd 2021: Sukupuolittietoinen viestintä. (hämtat 1.10.2025). <https://thl.fi/aiheet/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/sukupuolittietoinen-viestinta>.
- Journalistiliitto 2025: Liiton historia. (hämtat 1.10.2025). <https://journalistiliitto.fi/fi/liitto/journalistiliiton-tehtavat-ja-saannot/liiton-historia/>.

- Juristiliitto 2022: Suomen Lakimiesliitto käyttää jatkossa nimeä Juristiliitto. Uutiset 21.11.2022. <https://juristiliitto.fi/suomen-lakimiesliitto-kayttaa-jatkossa-nimea-juristiliitto/>.
- Jämställdhetslag 1986a = Lag om jämställdhet mellan kvinnor och män. 609/1986. <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/forfattningssamling/1986/609>.
- Jämställdhetslag 1986b = Lag om jämställdhet mellan kvinnor och män. 609/1986. Uppdaterad. <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/1986/609>.
- Kallio, Jussi, 2002: Miessuku ja kielenhuolto. I: *Kielikello* 1/2002. <https://kielikello.fi/miessuku-ja-kielenhuolto/>.
- Kielitoimiston sanakirja [Ordbok över modern finska]. Senaste uppdatering 19.3.2024. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/>.
- Kolehmainen, Taru, 2007: Naissukuista kielenkäytön historiaa. I: *Kielikello* 4/2007. <https://kielikello.fi/naissukuista-kielenkayton-historiaa/>.
- Motivering 2026 = RP Utkast till motivering. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män, 2 § i lagen om jämställdhetsombudsmannen, lagen om statistikcentralen, lagen om inkomstdatasystemet och 1 § i lagen om verkställighet av böter. Motivering. Kan laddas här (hämtat 19.3.2026): <https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Proposal/Participation?proposalId=c6e-ac38e-9fca-404c-b85d-b880d9ee511c&respondentId=00000000-0000-0000-0000-000000000000&proposalLanguage=9ff64fe9-04da-4471-9f0c-3f2016e-71b4f>.
- Paikkala, Sirkka, 2004: Kielettären kantapäillä. Först publicerad 2.11.2004 i *Helsingin Sanomat*, Kieli-ikkuna. <https://kotus.fi/kolumni/kielettaren-kantapailla/>.
- Paikkala, Sirkka, 2012: Puolison nimi vai oma nimi? I: *Kielikello* 1/2012. <https://kielikello.fi/puolison-nimi-vai-oma-nimi/>.
- Paikkala, Sirkka, 2019: Uusi etu- ja sukunimilaki voimaan. I: *Kielikello* 1/2019. <https://kielikello.fi/uusi-etu-ja-sukunimilaki-voimaan/>.
- Piehl, Aino, 2018: Kohti syrjimätöntä kielenkäyttöä. Osallistavan viestinnän EU-opas. I: *Kielikello* 2/2018. <https://kielikello.fi/kohti-syrjim%c3%a4t%c3%b6nt%c3%a4-kielenk%c3%a4ytt%c3%b6%c3%a4/>.

Regeringsprogrammet 2023 = Ett starkt och engagerat Finland. Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering 20.6.2023. Statsrådets publikationer 2023:59. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165043/Regeringsprogrammet-f%C3%B6r-statsminister-Petteri-Orpos-regering-20062023_.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Saarnisto, Petra, 2020: Esiäitejä Aholattaresta Tyrvättäreän. (hämtat 1.10.2025). <https://kotus.fi/esiasteja-aholattaresta-tyrvattareen/>

Social- och hälsovårdsministeriet 2025: Förslaget om genomförandet av direktivet om lönetransparens framskrider. Pressmeddelande 16.5.2025. (hämtat 1.10.2025). https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/tyoryhman-esitys-palkka-avoimuusdirektiivin-taytantonpanoksi-etenee?languageId=sv_SE.

Tiililä, Ulla, 1994: Kielenhuolto ja kielellinen seksismi. Pitäisikö puhemiehestä tehdä puheenjohtaja? I: *Kielikello* 2/1994. <https://kielikello.fi/kielenhuolto-ja-kielellinen-seksismi-pitaisiko-puhemiehesta-tehda-puheenjohtaja/>.

Tiililä, Ulla, 2020: Asiallinen, selkeä ja ymmärrettävä kieli palvelee myös tasa-arvoa. I: *Kielikello* 3/2020. <https://kielikello.fi/asiallinen-selkea-ja-ymmarrettava-kieli-palvelee-mynos-tasa-arvoa/>.

Tiililä, Ulla, 2023: Osallistava kielenkäyttö on yhteiskunnallisen osallisuuden perusta. I: *Kääntäjä - Översättaren* 3/2023, s. 24–26. (hämtat 16.10.2024). <https://www.sktl.fi/@Bin/db56af58a43148c8bb70439cfb009842/1728901419/application/pdf/3805656/ka%CC%88a%CC%88nta%CC%88ja%CC%88323.pdf>.

Utkast 2026 = Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män, 2 § i lagen om jämställdhetsombudsmannen, lagen om statistikcentralen, lagen om inkomstdatasystemet och 1 § i lagen om verkställighet av böter. Propositionens huvudsakliga innehåll. Utkast. Kan laddas här (hämtat 19.3.2026): <https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Proposal/Participation?proposalId=c6e-ac38e-9fca-404c-b85d-b880d9ee511c&respondentId=00000000-0000-0000-0000-000000000000&proposalLanguage=9ff64fe9-04da-4471-9f0c-3f2016e-71b4f>).

VISK = Auli Hakulinen, Maria Vilkkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen ja Irja Alho 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Webbversion. (Hämtat 1.10.2025.) <http://scripta.kotus.fi/visk> URN:ISBN:978-952-5446-35-7.

Yle 2019: Työnhakusivusto otti käyttöön sukupuolineutraalit ammattinimikkeet – kymmenet mies-ammattit tai emännät voi sanoa toisinkin. (hämtat 1.10.2025). <https://yle.fi/a/3-11029773>.

Författare

Salli Kankaanpää, filosofie doktor, arbetar som enhetschef för Språkvårdsenheten (finska) på Institutet för de inhemska språken. Hon var medlem i Finska språknämnden 2006–2024. Hennes specialområde är myndighetsspråk och lagspråk.

Nyckelord

finska språket, könsneutralt språk, yrkestitlar, personnamn, språkvård, lexikografi

Bibliografiske oplysninger

Kankaanpää, Salli, 2026: Könsneutralt språk i Finland – finska.
I: Kirsten Lindø Dolberg-Møller (red.): *Sprog i Norden 2026*, s. 62-80.
<https://tidsskrift.dk/sin/index>

© Forfatterne og Netværket for Sprognævnene i Norden
